

Av HANS KRINGSTAD og ØYVIND NORDAHL NÆSS (foto)

BINDAL (VG) Inne i villmarka ligger en leir med dynamitt, knuseverk og travle menn i skitne klær. De har funnet gull!

Mektige fossefall kaster seg utfor fjellsidene og ned mot dalbunnen. En svær hjullaster humper ut av et 160 meter dypt hull i fjellet.

Det er hullet er Norges eneste gullgruve. Her kan berget skjule en skatt.

– Jo, jeg har kjent på gullfeberen. Det skjedde noe følelsesmessig da jeg så rent gull på vaskebordet her inne første gang, sier bergingeniør Alf Viktor Larsen (59).

Han er plassjef for det svenske gruveselskapet Gexco (Gold Exploration Company) ved anlegget i Bindal kommune helt sør i Nordland.

Tror på skatt i villmarka

Mer i fjellet

Gexco har sprengt og boret i en avsidesliggende kløft siden 2003. I år har selskapet solgt norsk gull for første gang. Riktignok er volumet bare 840 gram, og det dreier seg foreløpig kun om prøvedrift. Men mer høyverdig gull ligger nå på lager i Mo i Rana.

Og mye, mye mer finnes inne i fjellet. – De siste salvene er veldig lovende. Målet vårt er kommersiell drift i løpet av tre år, sier administrerende direktør Jon Fangel i Gexco.

– Må finne nøkkelen

De offisielle analysene viser et gullinnhold på 4,1 gram pr. tonn malm. Tre gram pr. tonn regnes som nok for lønnsom drift under jorden, men det kreves en viss mengde for at forekomsten skal være drivverdig. Gexco fortsetter derfor med kartlegging for å finne ut om Bindal virkelig kan bli en gullgruve for eierne.

– Vi må finne nøkkelen; det vil si hvordan gullåren henger sammen. Personlig har jeg mer gullangst enn gullfeber. Jeg er redd for å bli skuffet, sier Fangel.

Hittil har Gexco brukt 40 millioner kroner av pengene til risikofulle investorer inne i den norske fjellkløften.

Geologer, diamantborere, laboranter og maskinoperatører bor i brakker med polsk kokk i Kolsvika fem kilometer nedenfor gruveinngangen. 10-15 mennesker er i arbeid i

sesongen, som nå avsluttes på grunn et røft klima og vanskelig terreng.

Inn til området med gullåren kommer du bare med båt eller helikopter. Her ferdes knapt andre enn gullgravere og folk som har ettersyn med kraftstasjonen på stedet. Langs anleggsveien fra fjorden er det likevel satt opp to reklameskilt for Gold Exploration Company. Samme logo pryder også firehjulstrekkene og kjeledressene.

Stoppet i 1991

Mange smarte forretningsmenn har tjent penger på å utnytte andres gullfeber. Gexco-sjef Jon Fangel, bosatt i Stockholm men

opprinnelig fra Mo i Rana, understreker at selskapet han leder er seriøst og langsiktig. – Ellers hadde vi ikke investert i utstyr og eksperter og bygd opp en leir som dette, sier Fangel.

Han er utdannet bergingeniør og tredje generasjons malmleier. Bestefaren hans startet gruvedrift i Bidjovagge, som var den siste norske gullgruven. Driften stoppet i 1991.

– Det er tilfeldig at det ble akkurat gull for meg. Men at jeg satset på Norge er ikke tilfeldig. Her er det mye mindre leteaktivitet enn i Sverige. Dermed er mulighetene større, sier Jon Fangel.

Skyhøye priser har intensivert jakten på gull de siste årene. Det heter seg at geologer i dag flyr kun på første klasse. Geolog Alexander Kühn fløy fra Tyskland for å fravriste gullåren i Bindal dens hemmeligheter.

– Funnene er lovende. Vi har en gullførende hovedgang og flere sideganger i området, forklarer Kühn, og peker på strukturer i fjellet.

En av sidegangene har muntre geologer døpt Klondike, etter gullrushet i Alaska. En annen er inntegnet på Gexcos kart som Val d'Or – Guldalen.

Males til pulver

Stein sprengt ut av fjellet males opp til fint pulver oppe ved anlegget. Tyngden på gullet gjør at det skilles ut ved sentrifugering og vasking. Det ender i en hvit plastdunk i en container. Inne i en annen container er det innredet laboratorium der prøver blir klargjort for analyse hos uavhengige firma.

Gexco er ikke de første som prøver å leve av gullet i Bindal. Groper i fjellsiden forteller om menn som sto og hakket med hammer og feisel på 1930-tallet. Og tunnelinngangen var det et selskap eid av Norsk Hydro som åpnet 50 år senere.

– Hydro gikk bare 30 meter inn. De stoppet nok litt for tidlig, mener geolog Alexander Kühn.

Så siler regnet ned. Sola skvetter og Gexco venter på en sveiser som skal komme med skyssbåt.

– Foreløpig er det mye slit og lite glamour, smiler administrerende direktør Jon Fangel.

E-post: hans.kringstad@vg.no

VASKE-PANNE: Det du ser i denne pannen er mer enn femti prosent gull. Dette er sluttproduktet i Bindal.

GLADE GULLGUTTER: Plassjef Alf Viktor Larsen og gruvearbeider Jon Fangel.

Her finnes det gull i Norge

Gjeddevann, Pasvik:

En lang sone med gullinnhold er kartlagt. Vanskelig å lete fordi malmen ligger under sand og grus. Stor interesse på 90-tallet.

Bidjovagge:

Opprinnelig en kobbergruve, men gulldrift fra 1985 til 1991. Da ble 6200 kilo drevet ut. Det letes fortsatt etter drivverdige forekomster i området.

Mofjell,

Selskapet MoMin leter, blant annet i nedlagt jernbanetunnel. Flere lovende funn.

Bleka i Hjørtedal:

Tyskerne sto bak undersøkelser og prøvedrift under krigen.

Røros/Tydal:

Selskapet Crew gjorde undersøkelser i en periode uten å finne konsentrasjoner høye nok til å gi lønnsomhet.

Eidsvoll:

Det ble funnet gull i 1758, og bygda opplevde et mindre gullrush. Området kalles fortsatt Gullverket.

Bømlo:

Drift på hobbybasis. Bleka og Bømlo har små, men delvis rike gullganger.

Raitevarre:

Store Norske Gull leter. Kobberforekomst med stedvis høy konsentrasjon av gull.

Sulitjelma:

Nedlagt kobbergruve. Det ble lett etter gull for en del år siden. Området er nå lite aktuelt fordi det er fredet med status som nasjonalpark.

Kolsvik i Bindal:

Eneste gruve med drift. Se egen reportasje.

Kilder: Bergmester Per Zakken Brekke, forsker Petter Ihlen, NGU og Wikipedia.

GULL